

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

**IŠVADA
DĖL LIUDVIKO RAGAUSKIO PETICIJOS**

2022 m. birželio 22 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija 2022 m. birželio 22 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Liudviko Ragauskio peticiją ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 7 straipsnio 6 punktą ir panaikinti jame nustatytas reikalavimo išlaikyti advokatų kvalifikacinį egzaminą išimtis. Sprendimas priimtas, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuomones ir dėl išvadoje išdėstytų motyvų.

Pareiškėjas savo peticiją grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniu, įtvirtinančiu asmenų lygiateisiškumą ir diskriminacijos draudimą, ir Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalimi, kuri, be kita ko, suteikia teisę asmenims laisvai pasirinkti darbą. Jo nuomone, teisinis reguliavimas, pagal kurį tam tikri asmenys gali būti pripažįstami advokatais, išlaikę ne advokatų kvalifikacinį egzaminą, o advokatų veiklos organizavimo egzaminą, prieštarauja Konstitucijai.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintą asmenų lygiateisiškumo principą, ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis asmenų lygybės principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 2017 m. gegužės 19 d., 2018 m. gruodžio 19 d. ir kiti nutarimai). Taip pat pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas, pasisakydamas dėl Konstitucijos 48 straipsnio pirmosios dalies nuostatos „kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą bei verslą“, pastebėjo, jog ši nuostata reiškia objektyvizuotą (įstatymo laiduojamą) galimybę savo nuožiūra, t. y. laisvai apsisprendžiant, pasirinkti užsiėmimo rūšį. Tačiau dirbant sudėtingą darbą reikalinga tam tikra kvalifikacija, profesinės žinios ir įgūdžiai, todėl atitinkami reikalavimai asmenims, pretenduojantiems dirbti sudėtingą ar atsakingą darbą, laikomi natūraliais ir paprastai yra visuotinai pripažįstami (Konstitucinio Teismo 1996 m. liepos 10 d. nutarimas).

Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, sudarydamas teisines prielaidas įgyvendinti teisę laisvai pasirinkti darbą bei verslą, turi įgaliojimus, atsižvelgdamas į darbo pobūdį, nustatyti teisės

laisvai pasirinkti darbą įgyvendinimo sąlygas (Konstitucinio Teismo 2002 m. lapkričio 25 d., 2008 m. vasario 20 d., 2010 m. kovo 22 d., 2019 m. birželio 25 d. ir kiti nutarimai). Reikalavimu asmenims, siekiantiems užsiimti tam tikra valstybės kontroliuojama profesine veikla, išlaikyti atitinkamą egzaminą užtikrinama, kad šia veikla verstųsi tik reikiamą kvalifikaciją turintys asmenys, tačiau įstatymų leidėjas turi diskreciją nustatyti ir kitus kriterijus, pagal kuriuos gali būti vertinama, ar asmuo turi tam tikrai profesinei veiklai būtiną kvalifikaciją. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų, priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, jeigu tarp šių asmenų yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą (Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d., 2015 m. gegužės 14 d., 2017 m. gruodžio 1 d. ir kiti nutarimai). Pagal teisinį reguliavimą, kurį pareiškėjas siūlo pakeisti, reikalavimas išlaikyti advokatų kvalifikacinį egzaminą netaikomas asmenims, turintiems nepertraukiamą ne mažesnę kaip penkerių metų advokato veiklos ar teisėjo darbo stažą, nepertraukiamą ne mažesnę kaip septynerių metų prokuroro darbo stažą, taip pat teisės krypties socialinių mokslų daktarams. Nurodyto teisinio darbo stažo arba mokslinio laipsnio turėjimas yra objektyvūs kriterijai, kuriais grindžiamas įstatymų leidėjo pasirinkimas diferencijuotai reguliuoti advokato darbui būtinos kvalifikacijos turėjimo vertinimą. Šis teisinis reguliavimas nustatytas siekiant suteikti efektyvesnę galimybę teisės srities mokslo ekspertams, teisingumo sistemoje dalyvaujantiems ir teisingumo vykdymo procese profesinę patirtį turintiems asmenims tapti advokatais. Tai, be kita ko, skatina aukštos kvalifikacijos teisininkų pritraukimą į advokatų profesiją.

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad advokatų kvalifikacinio egzamino metu tikrinamas pretendentų pasirengimas dirbti advokato darbą, gebėjimas teorines teisės žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai ir advokato profesinės etikos žinios. Advokatų veiklos organizavimo egzamino metu tikrinamas pretendentų pasirengimas dirbti advokato darbą ir advokato profesinės etikos žinios. Toks teisinis reguliavimas atsižvelgia į asmenų, siekiančių vykdyti advokato profesinę veiklą, teisinės padėties objektyvius skirtumus. Viena asmenų grupė – turintieji penkerių metų teisinio darbo stažą arba dvejų metų advokato padėjėjo praktiką, turi laikyti advokatų kvalifikacinį egzaminą, kurio metu yra reikalinga patikrinti asmenų gebėjimus teisės žinias taikyti praktinėse situacijose, o kita asmenų grupė – patirtį turintys teisėjai, prokurorai, buvę advokatai ir teisės srities mokslo ekspertai, turi laikyti advokatų veiklos organizavimo egzaminą, kurio metu įsitikinama šių asmenų žiniomis, susijusiomis su advokato veiklos specifiniais aspektais. Taigi, daroma pagrįsta išvada, kad pastaroji asmenų grupė savo praktinius gebėjimus dirbti atsakingą ir sudėtingą darbą teisės srityje ar teisingumo sistemoje jau yra parodžiusi savo ilgametėje profesinėje veikloje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, įstatymų leidėjo pasirinkta diferenciacija yra paremta objektyviais kriterijais, nėra neproporcinga ar nepagrįstai diskriminuojanti, todėl sistemiskai vertinant teisinį reguliavimą, nėra teisinio pagrindo keisti (pripažinti netekusiu galios) Advokatūros įstatymo 7 straipsnio 6 punktą, nustatantį advokatų veiklos organizavimo egzamino laikymą tam tikroms asmenų grupėms.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, Seimo Peticijų komisijos išvada dėl L. Ragauskio peticijoje pateikto pasiūlymo atmetimo teikiama Seimui, taip pat siūloma įtraukti į Seimo pavasario sesijos darbotvarkę Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Liudviko Ragauskio peticijos“ projektą.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis